

О. Б. Ігнатюк,

слухач магістратури кафедри управління охороною здоров'я та публічного адміністрування,
Національний університет охорони здоров'я України імені П. А. Шупика

ORCID ID: 0000-0001-8136-7418

В. В. Горачук,

д. мед. н., професор кафедри управління охороною здоров'я та публічного адміністрування,
учений секретар, Національний університет охорони здоров'я України імені П. А. Шупика

ORCID ID: 0000-0002-6076-8711

DOI: 10.32702/2306-6814.2021.8.98

ОСНОВНІ ЗАСАДИ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ В ПРАВОВОМУ ПОЛІ УКРАЇНСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА

О. Ihnatiuk,

Master's student of the Department of Healthcare Management and Public
Administration, Shupyk National Healthcare University of Ukraine Kyiv, Ukraine

V. Horachuk,

Doctor of Medical Sciences, Professor of the Department of Health Management and public
administration, Academic Secretary, Shupyk National Healthcare University of Ukraine Kyiv, Ukraine

BASIC PRINCIPLES OF PUBLIC ADMINISTRATION IN THE LEGAL FIELD OF UKRAINIAN LEGISLATION

У статті досліджуються основні засади публічного адміністрування в правовому полі українського законодавства. Зокрема, здійснено дослідження понятійно-категоріального апарату "публічне адміністрування" та його співвідношення з поняттям "державне управління". Встановлено, що публічне адміністрування є відносно новим інститутом в Україні та вважаємо його відгалуженням від державного управління, що включає здійснення управлінської діяльності громадянами України через представницькі органи, що дещо виходить за межі класичного розуміння державного управління в Україні. Досліджено, що на сучасному етапі державне управління перебуває на стадії реформування, яке передбачає залучення громадськості до здійснення управлінської діяльності, що наочно демонструє його трансформацію на публічне адміністрування. Встановлено, що засади публічного адміністрування формуються на основі принципів публічного адміністрування, які передбачені в Європейському Союзі, а також принципів державного управління, які є класичними для України та закріплені на законодавчому рівні. Доведено, що засади публічного адміністрування в українському законодавстві сформовані як загальнометодичні, як соціально-економічні, як соціально-політичні та поділяються на три групи: загальнотеоретичні: дотримання демократичних принципів, верховенства права, законності, дотримання прав і свобод людини та громадянина, гуманності, соціальності; спеціальні: належне врядування, підзвітність, відкритість, делегування повноважень, прозорість, відповідність інтересам народу, ефективність, адаптивність, об'єктивність; специфічні: принципи регіонального управління, охорони права власності, Національної поліції України, холдингових компаній в Україні та інші. Зазначений перелік засад публічного адміністрування є невичерпним, бо вони проходять трансформацію відповідно до вимог сучасного суспільства та можуть удосконалюватися.

The article examines the basic principles of public administration in the legal field of Ukrainian legislation. In particular, a study of the conceptual and categorical apparatus of "public administration" and its relationship with the concept of "public administration". It is established that

public administration is a relatively new institution in Ukraine and we consider it a branch of public administration, which includes the implementation of management activities by citizens of Ukraine through representative bodies, which goes beyond the classical understanding of public administration in Ukraine. It is investigated that at the present stage the public administration is at the stage of reform, which involves public involvement in the implementation of administrative activities, which clearly demonstrates its transformation into public administration. It is established that the principles of public administration are formed on the basis of the principles of public administration, which are provided in the European Union, as well as the principles of public administration, which are classic for Ukraine and enshrined in law. It is proved that the principles of public administration in Ukrainian legislation are formed as general methodological, socio-economic, socio-political and are divided into three groups: general theoretical: observance of democratic principles, rule of law, legality, observance of human and civil rights and freedoms, humanity, sociality; special: good governance, accountability, openness, delegation of powers, transparency, compliance with the interests of the people, efficiency, adaptability, objectivity; specific: principles of regional management, protection of property rights, the National Police of Ukraine, holding companies in Ukraine and others. This list of principles of public administration is inexhaustible, as they are being transformed in accordance with the requirements of modern society and can be improved.

Ключові слова: державне управління, принципи, публічне адміністрування, управлінська діяльність, управління, засади, адміністрування.

Key words: public administration, principles, public administration, administrative activity, management, principles, administration.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Становлення української державності пройшло довгий шлях реформування від 90-х років, коли Україна стала незалежною та змінила курс від централізованої економіки до ринкових відносин, до сьогодні. Європейська інтеграція всіх сфер державного управління визначає напрям їх розвитку з врахуванням зарубіжного досвіду. Публічне адміністрування в демократичній державі повинно здійснюватися на основі принципів та відповідно до поставлених державою цілей. Добре функціонуюча державна адміністрація вимагає професійної державної служби, ефективних процедур розробки політики та законодавства, чітко визначених механізмів підзвітності між установами та громадянами, здатності адміністрації ефективно надавати послуги громадянам, бізнесу та міцна система управління державними фінансами. Тому в умовах постійного розвитку та нинішніх перетворень у сфері державного управління необхідно визначити засади, які будуть основою здійснення ефективного публічного адміністрування.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Теоретичною основою дослідження поняття публічного адміністрування та його співвідношення з іншими є наукові праці: Кузьменко О.В., Семенчука Т.Б., Аріфходжаєва Т.Б., Задихайла О.А., Колеснікова К.О., Максименюка М.Ю., Чернова С.І., Гайдученко С.О., Шатила О.А. Сутність принципів публічного адміністрування та такі в окремих сферах досліджували: Бугайчук К.Л., Максименюк М.Ю., Bresser-Pereira L.C., Замрій О.М., Шура Н.О. Зазначені наукові праці стали підґрунтям для здійснення даного дослідження та подальшого розвитку дослідження теми.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є формування засад публічного адміністрування з врахуванням сучасних умов євроінтеграції.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Вважаємо, що доцільно на початку дослідження встановити сутність публічного адміністрування та його співвідношення з державним управлінням, оскільки зазначена правова категорія є запозиченою у європейських країн та новою для України.

У науковій літературі визначають поняття "публічне адміністрування", використовуючи широкий та вузький підхід. Так, О.В. Кузьменко надає перевагу вузькому визначенню "публічного адміністрування" як діяльності публічної адміністрації щодо задоволення загальних публічних інтересів соціуму [9, с. 21].

Більш широкий підхід у науковців, які вважають, що публічне адміністрування — це:

— механізм, який з одного боку забезпечує надання суспільству послуг щодо законодавства, з іншого боку — реалізацію обраного типу політики, яку втілюють державні службовці, яким було делеговано повноваження під час волевиявлення народу на виборах, як у межах країни, так і закордоном, у всіх напрямках її проваву [12, с. 389].

— процесом реалізації владних функцій органами державної влади та місцевого самоврядування, який забезпечує ефективну взаємодію останніх із представниками громадянського суспільства та створює умови для функціонування влади як публічної категорії [15, с. 264].

— злагоджена законна діяльність публічних органів управління трьох сфер влади, законодавчої, виконавчої та судової, що з усією ієрархією публічно-адмініст-

ративних інститутів спрямована на досягнення ефективного функціонування соціуму задля зміцнення економічної, політичної та соціальної сфери, а також урахування інтересів усіх соціальних груп і прошарків населення та зміцнення на цій основі соціальної злагоди та єдності народу [2, с. 13].

— суспільно-політична влада, основні види якої: 1) влада народу як безпосереднє народовладдя, безпосередня демократія (вибори, референдуми); 2) державна влада — законодавча, виконавча, судова; 3) місцеве самоврядування — місцева публічна влада, що здійснюється, зокрема, територіальними громадами, представницькими органами місцевого самоврядування (радами), виконавчими органами — рад, сільськими, селищними, міськими головами тощо [10, с. 208].

Водночас В.Б. Авер'янов визначає, що державне управління — це регулюючий та організаційний вплив держави на свідомість, діяльність особи і громадянина, суспільні процеси, поведінку, з метою здійснення функцій держави та досягнення цілей, відображених у Конституції та законодавчих актах, через діяльність органів державної влади, наділених необхідною компетенцією шляхом запровадження державної політики, виробленої політичною системою та законодавчо закріпленої [1, с. 103].

О.А. Задихайло стверджує, що сутність понять "державне управління" та "публічне адміністрування" є елементами категорії управління і співвідносяться між собою як одне поняття та його частини, які характеризуються спільними та відмінними рисами, що виключає можливість їхнього ототожнення. Державному управлінню найбільш притаманною рисою є державно-владний вплив на суспільні відносини. Щодо публічного адміністрування необхідно зазначити, що воно більшою мірою є діяльністю професійних управлінців (державних службовців, службовців органів місцевого самоврядування), пов'язану з виконанням законів та рішень уряду, органів місцевого самоврядування, організацією роботи апарату управління, а також з наданням адміністративних послуг [5, с. 47—48].

Погоджуємося з твердженням О.А. Задихайла лише в частині неототожнення понять "державне управління" та "публічне адміністрування". Вважаємо, що публічне адміністрування є відгалуженням державного управління та охоплює громадське управління, що дещо розширює поле самого управління та виходить за межі державного, що відповідає принципам демократичності. Схожа позиція у С.І. Чернова, С.О. Гайдученка, які приримуються до позиції, що публічне адміністрування складається з:

- 1) державного управління, де суб'єктом виступає держава в особі відповідних структур;
- 2) громадського управління, де суб'єктами є недержавні утворення [13, с. 8—9].

Тому вважаємо, що при формуванні принципів публічного адміністрування беззаперечно повинні враховуватися принципи державного управління, бо вони є тим інститутом, на основі якого формується публічне адміністрування.

У науковій літературі принципи ефективності публічного адміністрування визначаються як основні положення управлінської діяльності, що відбивають зміст

закономірностей закріплюються в нормативно-правових документах та використовуються в науковій та практичній діяльності. До видів принципів публічного адміністрування належать: пріоритет державної політики; економії ентропії; об'єктивність; раціональне використання часу; самоорганізація громадянського суспільства; найменшої дії; зворотного зв'язку [14, с. 6].

Слушно зазначають Ястремська О.М. та Мажник Л.О., які визначили принципи публічного адміністрування як "основні положення управлінської діяльності, що використовують для пояснення сутності та аналізу суспільних процесів, особливостей функціонування публічних органів і суспільства. Головною відмінною рисою принципів публічного адміністрування є їх закріплення на законодавчому рівні, юридичне пояснення принципів більше їх конкретизує та характеризує як стійкі" [16, с. 37].

Н.О. Шура виділяє такі принципи публічного адміністрування: верховенство права; об'єктивність; пропорційність; незловживання владою; службова співпраця; ефективність; субсидіарність; "єдине вікно"; пріоритет державної політики; зворотний зв'язок; демократія; системний підхід; централізм на демократичній основі; соціальна справедливість [15, с. 261—261].

Принципи за ступенем узагальнення розподіляють на дві групи: загальні принципи організації та здійснення публічної влади та специфічні. До першої групи принципів, що визначають загальні засади організації одночасно двох форм публічної влади в Україні — державної влади та місцевого самоврядування — увійшли принципи, що отримали закріплення у I розділі Конституції України як засади конституційного ладу — це принципи демократизму; гуманізму; верховенства права. До другої групи принципів належать специфічні принципи [6, с. 58—59].

Зарубіжний науковець Bresser-Pereira L. C. виділяє три групи засад публічного адміністрування: принципи, пов'язані зі структурою держави; принципи, пов'язані з державною службою; принципи, пов'язані з практикою управління. Стосовно принципу, пов'язаного з структурою держави, то питання полягає не в тому, чи вона повинна бути унітарною або федеральною, але щоб знати, які послуги має здійснювати безпосередньо держава, через використання державних службовців, які держава повинна передавати третім сторонам, зберігаючи при цьому відповідальність за них. У сучасному державному публічному адмініструванні є чітка лінія дій [17].

Вважаємо такі позиції науковців неупорядкованими, однак слушними, бо зазначені засади беззаперечно є важливим підґрунтям публічного адміністрування. Однак задля здійснення повноти дослідження необхідно звернутися до зарубіжного досвіду, зокрема Європи, бо Україна перебуває в умовах реформування та євроінтеграції.

В Європі існує одне поняття "public administration", яке спочатку перекладалося однозначно як "державне управління", однак з часом це поняття набуло полісемантичного характеру і залежно від контексту перекладається ще як "публічне адміністрування" та "публічна адміністрація" і навіть "суспільне управління", "управління на державному та місцевому рівні", "громадська адміністрація" [8, с. 2]. Тому задля уникнення гри

термінів та неточного перекладу вважаємо за необхідне застосовувати термін "public administration" під час аналізу європейської літератури.

Отже, the European Neighbourhood Policy (далі — ENP) у Європейському Союзі визначає важливість реформи public administration у регіонах європейського сусідства сходу та півдня. Для ефективного проведення реформування public administration в країнах, сусідніх з Європейським Союзом (в тому числі Україна), Support for Improvement in Governance and Management (далі — SIGMA) розробила "The Principles of Public Administration: A Framework for ENP Countries" (далі — Принципи) [19].

Принципи відображають потреби для належного управління на практиці і були розроблені насамперед як основа для політиків та практиків, які розробляють та впроваджують реформи public administration у своїх країнах. Ці Принципи походять від міжнародних стандартів, а також передової практики в країнах-членах Європейського Союзу та/або країнах Організації економічного співробітництва та розвитку та базуються на міжнародно визнаних принципах належного управління, таких як підзвітність, надійність, передбачуваність, участь, відкритість, прозорість, ефективність та результативність. Ці універсальні принципи належного врядування підкреслюють, що добре функціонуюча адміністрація має ряд різних вимірів:

- організація та управління державною службою;
- розробка політики та координація структури та процедури;
- механізми підзвітності як між установами, так і взагалі перед громадянами;
- здатність ефективно надавати послуги приватним особам та підприємствам, а також загальній громадськості [19].

Ці Принципи спрямовані на підтримку національних органів влади, служб Європейського Союзу та інших донорів для формування спільного розуміння того, як громадськість здійснює реформу управління та те, до чого країни можуть прагнути своїми адміністративними реформами. Принципи також актуальні в країнах, де всебічна реформа поки що неможлива, але де певні її аспекти можуть бути вирішені за допомогою галузевих програм [19].

Аналізуючи Принципи, слушно зазначає О.А. Моргунов: "Україна не є членом Європейського Союзу, взяті в рамках євроінтеграційних процесів зобов'язання з метою поглиблення європейської інтеграції та набуття членства України в Європейському Союзі, вимагають аналізу принципів європейського адміністративного простору в частині публічного адміністрування та наближення законодавства України до законодавства Європейського Союзу у вказаній сфері, приведення публічного адміністрування до європейських та міжнародних стандартів у вказаній сфері" [11, с. 23].

Україна є однією з країн-партнерів у рамках ENP [18]. Тому реформування державного управління здійснюється з врахуванням зазначених Принципів.

Кабінет Міністрів України визнав, що згідно зі світовими показниками ефективності врядування, Україна посідає доволі низьке місце у рейтингах конкурентоспроможності. Покращити позиції держави здатні такі

фактори, як зниження адміністративного навантаження державного регулювання, підвищення якості надання адміністративних послуг, забезпечення законності та передбачуваності адміністративних дій. Ефективна система державного управління є також однією з основних передумов демократичного врядування, що ґрунтується на принципах верховенства права. Результатом реформування має бути така система державного управління, що гарантує належне впровадження політичних рішень та правових норм, є прозорою, передбачуваною та клієнтоорієнтованою, спрямована на стале економічне зростання і сприяє розвитку підприємництва та інвестицій [7].

У фокусі реформи державного управління зміна підходів у трьох ключових елементах виконавчої влади — структури, процедури та люди. На практиці це означає:

- розбудову сильних та підзвітних державних інституцій;
- підготовку якісних урядових рішень;
- формування професійної державної служби;
- запровадження електронного врядування; надання зручних послуг громадянам [7].

Розроблена Кабінетом Міністрів України Стратегія реформування державного управління України на період до 2021 року (далі — Стратегія) має на меті вдосконалення системи державного управління і відповідно підвищення рівня конкурентоспроможності країни. Результатом реалізації цієї Стратегії повинна стати більш ефективна та підзвітна громадянам система державного управління, яка працює в інтересах суспільства, забезпечує сталий розвиток країни та надає якісні послуги. З урахуванням європейського рейтингу та європейської перспективи України ця Стратегія розроблена згідно з європейськими стандартами належного адміністрування з питань трансформації системи органів державного управління. Відповідно до Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, ця Стратегія ґрунтується на спільних цінностях, а саме: дотриманні демократичних принципів, верховенстві права, належному врядуванні [4].

Отже, із вищезазначеного можна робити висновок, що Україна знаходиться на етапі реформування, яке спрямоване на переосмислення державного управління та його трансформацію на публічне адміністрування. Таким же шляхом пішла Європа, де державне управління здійснюється на демократичних засадах з активним залученням громадськості.

Принципи публічного адміністрування визначають межі його здійснення та формуються під впливом зовнішніх та внутрішніх факторів. Відтак вважаємо, що засади публічного адміністрування в правовому полі українського законодавства формуються на основі європейських принципів public administration та принципів державного управління.

Під час формування засад публічного адміністрування необхідно відзначити, що ефективність концепції публічного адміністрування залежить від:

- доцільності і реальності поставлених задач для досягнення публічних цілей, їх відповідності матеріальним і соціальним можливостям держави;

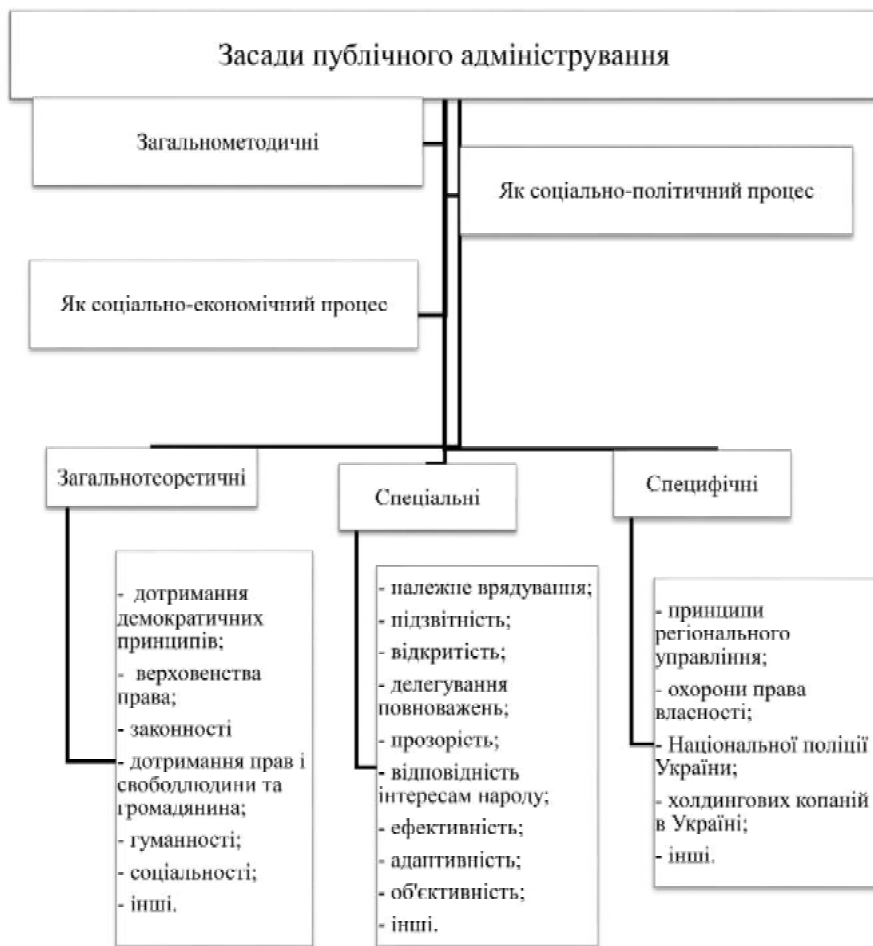

Рис. 1. Засади публічного адміністрування

Джерело: розробка автора

— обґрунтованості зв'язку цілей політики і засобів їх досягнення, постільки останні пов'язані з моральними уявленнями суспільства;

— рівня компетентності посадових осіб, які сполучають у своїй діяльності знання наукової політики з великим практичним досвідом, їх раціонального використання "на всіх поверхах влади";

— своєчасного проведення оцінок проектів великих політичних рішень колективами незалежних експертів, а також методами імітаційного моделювання, що направлення на пониження ризику [10, с. 209].

Для реалізації цілей публічного адміністрування необхідно дотримання принципу необхідної різноманітності: різноманітність управляючої системи повинна бути не меншою, чим різноманітність системи, якою управляють [10, с. 217].

Цілком погоджуємося з узагальненням запропонованим К.Л. Бугайчуком, який відзначає, що у науковій літературі з публічного адміністрування виділяють такі принципи:

1. Загальнометодичні принципи публічного адміністрування (пріоритет державної політики, принцип об'єктивності, принцип найменшої дії, принцип цілеспрямованості, принцип зворотного зв'язку, принцип економії ентропії).

2. Принципи, що регулюють адміністрування як соціально-політичний процес (вивчення досвіду державного будівництва передових країн світу, принцип плюралізму,

принцип демократизму, принцип законності, принцип системного підходу, принцип єдності).

3. Принципи, що регулюють адміністрування як соціально-економічний процес (принцип соціального партнерства, принцип вільного ринку, принцип конкуренції) [3, с. 164—165].

Враховуючи наукові позиції щодо засад публічного адміністрування, сформованих європейських та українських принципів реформування державного управління пропонуємо класифікацію засад публічного адміністрування, яка відображена у рисунку 1.

Загальнотеоретичні засади публічного адміністрування є конституційними принципами, які є незмінними та становлять основу всіх правових інститутів.

Спеціальні засади публічного адміністрування відображають його особливості відповідно до вимог сучасного розуміння управління та є основними засадами формування цілей та ефективності їх реалізації. До останніх відносяться:

— належне врядування — збалансування управлінської діяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування та громадянина для ефективного надання адміністративних послуг;

— підзвітність — полягає у зворотному зв'язку органів державної влади та місцевого самоврядування до громадян, що відображається в інформації щодо результату прийнятих та реалізованих рішень відповідно до їх повноважень;

— делегування повноважень — реалізації прав громадян через представницькі органи місцевого самоврядування та органи державної влади, які були обрані на виборах та надані відповідні повноваження;

— відкритість — забезпечення права безперешкодного звернення до органів державної влади та органів місцевого самоврядування;

— прозорість — опублікування та надання публічної інформації стосовно діяльності державних органів та органів місцевого самоврядування;

— відповідність інтересам народу — діяльність державних органів та органів місцевого самоврядування повинна формуватися та здійснюватися з врахуванням інтересів народу;

— ефективність — діяльність громадян, що полягає в їх участі в управлінні на всіх рівнях, яка повинна давати позитивний результат;

— адаптивність — публічне адміністрування повинне відповідати вимогам того періоду, в якому воно реалізується та адаптуватися до пріоритетних напрямів управління;

— об'єктивність — публічне управління повинно здійснюватися відповідно до об'єктивного стану управлінської діяльності з врахуванням інтересів держави та народу, відповідно до чинного законодавства.

Зазначений перелік принципів є невиключним.

Специфічні засади публічного адміністрування є засадами такого в окремій сфері, що формуються з врахуванням принципів окремого напрямку управління, до таких відносяться: принципи регіонального управління; охорони права власності; Національної поліції України; холдингових компаній в Україні та інші.

ВИСНОВКИ

Отже, публічне адміністрування є трансформацією класичного розуміння державного управління, що передбачає участь громадськості в управлінській діяльності. Основні його засади в правовому полі українського законодавства є підґрунтям законодавчого врегулювання публічного адміністрування, визначення основних напрямів його розвитку, а також основою правовідносин у сфері публічного адміністрування.

Засади публічного адміністрування формуються відповідно до вимог сучасності та на основі європейської практики та сформованих принципах державного управління в Україні. Враховуючи, що Україна перебуває на етапі євроінтеграції, відповідно державне управління знаходиться на стадії реформування, а відтак публічне адміністрування набуває нових форм. Тому вважаємо, що засади публічного управління сформовані як загальнометодичні, як соціально-економічні, як соціально-політичні та їх можна поділити на три групи: загальнотеоретичні, спеціальні та специфічні.

Література:

1. Авер'янов В.Г. Державне управління: теорія і практика. Київ: Юрінком Інтер, 1998. 432 с.
2. Аріфходжаєва Т.Б. Поняття публічного адміністрування у сфері соціального захисту населення. Форум права. 2016. №3. С. 12—15. Режим доступу до ресурсу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2016_3_4

3. Бугайчук К.Л. Інституціональні принципи публічного адміністрування в органах Національної поліції України. Науковий вісник публічного та приватного права. 2018. № 1. С. 163—169.

4. Деякі питання реформування державного управління України: розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 р. № 474. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/474-2016-p#n9>

5. Задихайло О. А. Співвідношення понять "державне управління", "публічне управління" та "публічне адміністрування" в категоріальному апараті адміністративного права. Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди "ПРАВО". 2020. №31. С. 43—48.

6. Замрій О. М. Застосування принципів публічного адміністрування в роботі органів місцевої влади. Науковий вісник НЛТУ України. 2017. № 27. С. 58—61.

7. Кабінет Міністрів України. Реформа державного управління. Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/efektivne-vryaduvannya/reforma-derzhavnogo-upravlinnya>

8. Колесникова К.О. Публічне адміністрування в Україні: огляд літературних джерел. Теорія та практика державного управління. 2013. Режим доступу до ресурсу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tpdu_2013_3_18

9. Кузьменко О.В. Правова детермінація поняття "публічне адміністрування". Юридичний вісник. 2009. № 3. С. 20—24.

10. Максименюк М.Ю. Філософські засади публічного адміністрування. Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2015. № 61. С. 206—223.

11. Моргунов О.А. Зміна засад публічного адміністрування сфер фізичної культури і спорту України в умовах поглиблення європейської інтеграції. Прикарпатський юридичний вісник. 2018. № 2. С. 20—24.

12. Семенчук Т.Б. Сутність категорії "публічне адміністрування" та передумови її формування. Вісник економіки транспорту і промисловості. 2013. № 42. С. 385—390.

13. Чернов С.І. Текст лекцій з дисципліни "Публічне адміністрування". — Харків: ХНУМГ, 2014. 97 с.

14. Шатило О.А. Опорний конспект лекцій з дисципліни "Публічне адміністрування" (для студентів спеціальностей "Менеджмент організацій і адміністрування" та "Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності"). Житомир: Кафедра менеджменту організацій і адміністрування ЖДТУ, 2014. 51 с.

15. Шура Н.О. Принципи публічного адміністрування як регулятор соціально-економічних процесів у національній економіці. Економіка та управління національним господарством. 2016. № 14. С. 260—263.

16. Ястремська О.М. Публічне адміністрування. Харків: Харків. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. 132 с.

17. BresserPereira L.C. Practical principles for public administration Communication to the Fourth Annual Meeting of the Committee of Experts onPublic Administration, of the Economic and Social Council of the United Nations. N.Y., 2005. P. 85.

18. European Commission. European Neighbourhood Policy. Retrieved from URL: https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/neighbourhood/european-neighbourhood-policy_en

19. Support for Improvement in Governance and Management. The Principles of Public Administration: A Framework for ENP Countries. Retrieved from. URL: <http://www.sigmaweb.org/publications/principles-public-administration-european-neighbourhood-policy.htm>

References:

1. Averianov, V.H. (1998), *Derzhavne upravlinnia: teoriia i praktyka* [Public administration: theory and practice], Yurinkom Inter, Kyiv, Ukraine.

2. Arifkhodzhaeva, T.B. (2016), "Principles of public administration as a regulator of socio-economic processes in the national economy", *Forum prava*, vol. 3, pp. 12—15, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_in-dex.htm_2016_3_4 (Accessed 10.11.2020).

3. Buhaichuk, K.L. (2018), "Institutional principles of public administration in the bodies of the National Police of Ukraine", *Naukovyi visnyk publichnoho ta pryvatnoho prava*, vol. 1, pp. 163—169.

4. Cabinet of Ministers of Ukraine (2016), *Orders "Some issues of public administration reform in Ukraine"*, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/474-2016-r#n9> (Accessed 10.11.2020).

5. Zadykhailo, O.A. (2020), "The ratio of the concepts of "public administration", "public administration" and "public administration in the categorical apparatus of administrative law", *Zbirnyk naukovykh prats Kharkivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni H. S. Skovorody "PRAVO"*, vol. 31, pp. 43—48.

6. Zamrii, O.M. (2017), "Application of the principles of public administration in the work of local authorities", *Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy*, vol. 27, pp. 58—61.

7. Cabinet of Ministers of Ukraine (2020), "Public administration reform", available at: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/efektivne-vryaduvannya/reforma-derzhavnogo-upravlinnya> (Accessed 10.11.2020).

8. Kolesnykova, K.O. (2013), "Public administration in Ukraine: a review of literature sources", *Teoriia ta praktyka derzhavnoho upravlinnia*, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tpdu_2013_3_18 (Accessed 10.11.2020).

9. Kuzmenko, O.V. (2009), "Legal determination of the concept of "public administration", *Yurydychnyi visnyk*, vol. 3, pp. 20—24.

10. Maksymeniuk, M.Yu. (2015), "Philosophical principles of public administration", *Humanitarnyi visnyk Zaporizkoi derzhavnoi inzhenernoi akademii*, vol. 61, pp. 206—223.

11. Morhunov, O.A. (2018), "Changing the principles of public administration of the spheres of physical culture and sports of Ukraine in the conditions of deepening European integration", *Prykarpats'kyi yurydychnyi visnyk*, vol. 2 (23), pp. 20—24.

12. Semenchuk, T.B. (2013), "The essence of the category "public administration" and the prerequisites for its formation", *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti*, vol. 42, pp. 385—390.

13. Chernov, S. I. and Haiduchenko, S. O. (2014), *Tekst lektsii z dystsypliny "Publichne administruvannya"* [Text of lectures on the discipline "Public Administration"], KhNUMH, Kharkiv, Ukraine.

14. Shatylo, O.A. (2014), *Oporny konspekt lektsii z dystsypliny "Publichne administruvannya"* (dla studentiv spetsialnosti "Menedzhment orhanizatsii i administruvannya" ta "Menedzhment zovnishnoekonomichnoi diialnosti") [Reference syllabus of lectures on the subject "Public Administration" (for students majoring in "Management of Organizations and Administration" and "Management of Foreign Economic Activity")], Kafedra menedzhmentu orhanizatsii i administruvannya ZhDTU, Zhytomyr, Ukraine.

15. Shura, N.O. (2016), "Principles of public administration as a regulator of socio-economic processes in the national economy", *Ekonomika ta upravlinnia natsionalnym hospodarstvom*, vol. 14, pp. 260—263.

16. Yastrems'ka, O.M. (2015), *Publichne administruvannya* [Public administration], KhNEU im. S. Kuznetsya, Kharkiv, Ukraine.

17. Bresser-Pereira, L.C. (2005), "Practical principles for public administration", *Communication to the Fourth Annual Meeting of the Committee of Experts on Public Administration, of the Economic and Social Council, of the United Nations*, N.-Y., USA.

18. European Commission (2020), "European Neighbourhood Policy", available at: https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/neighbourhood/european-neighbourhood-policy_en (Accessed 10.11.2020).

19. Support for Improvement in Governance and Management (2020), "The Principles of Public Administration: A Framework for ENP Countries", available at: <http://www.sigmaweb.org/publications/principles-public-administration-european-neighbourhood-policy.htm> (Accessed 10.11.2020).

Стаття надійшла до редакції 31.03.2021 р.

www.dy.nayka.com.ua

Електронне фахове видання

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ
удосконалення та розвиток

Виходить 12 разів на рік

включено до переліку наукових фахових видань України
з питань **ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ**
(Категорія «Б»)

Наказ Міністерства освіти і науки України
від 28.12.2019 №1643

Спеціальність 281

e-mail: economy_2008@ukr.net
тел.: (044) 223-26-28, (044) 458-10-73